

*Бондаренко Н.В., здобувач
Міжрегіональної академії управління
персоналом*

ПРИЧИНИ І УМОВИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НЕЛЕГАЛЬНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

Питання ефективної міграційної політики гостро стоїть на порядку денному більшості країн світу. Як управляти процесами міграції? Як мінімізувати виїзд населення та заохочувати прибуття потрібної країні робочої сили? Як стримувати нелегальну міграцію та що робити з нелегальними мігрантами? Країни, які знаходять рішення на ці та інші міграційні виклики, вибудовують ефективну міграційну політику, яка вносить свій вклад в економічний і політичний розвиток суспільства [1, с.194].

Масова нелегальна міграція населення стала одним із характерних та негативних явищ для суспільства ХХІ століття.

Така міграція пов'язана з етнічними, економічними, політико-географічними проблемами, а також з історичним розвитком держави та її громадян. Вона впливає на формування етнічного складу тієї або іншої спільноти, може визначати долю цілих держав [2, с.55].

Протягом останнього десятиліття неврегульована міграція іноземців в та через Україну стала частиною загального процесу міграції. До 2015 року спостерігалася тенденція до постійного скорочення числа нелегальних мігрантів, затриманих на кордоні, а також виявлених в державі. Починаючи з 2015 року спостерігається тенденція до зростання виявлених всередині держави та на її кордонах кількості нелегальних мігрантів.

В останні роки, у світі у різних соціальних, економічних та політичних сферах відбулося ряд докорінних змін, що призвело до значної активізації міграційних процесів. Міграція в цілому і нелегальна міграція зокрема є одними з факторів, що впливають на стан злочинності в світі. Однак, погано організовані і слабо контрольовані міграційні процеси становлять

реальну загрозу державній цілісності і суспільному благополуччю [3].

Україна, яка має один із найдовших сухопутних кордонів із східноєвропейськими країнами, цілком прогнозовано для себе може опинитися у ролі Греції, Угорщини або Сербії, як транзитна країна на шляху мігрантів до країн Європейського союзу.

Сьогодні Державна прикордонна служба (ДПС) та Державна міграційна служба (ДМС) України не фіксують значного збільшення потоку сирийських біженців через територію країни. Несуттєві масштаби «близькосхідної» міграції в Україну обумовлені незручним географічним розташуванням (в якості транзитної країни) відносно основних міграційних шляхів в ЄС та непривабливістю з економічних і безпекових чинників (в якості приймаючої країни). Разом з тим, в найближчі місяці, за оцінками експертів, можливе зростання кількості мігрантів, що намагатимуться потрапити до України з Туреччини через чорноморські порти. Також досить високим є ризик, що велика кількість мігрантів (транзитом через країни Центральної Азії, Південний Кавказ та Росію) можуть бути спрямовані на сухопутну ділянку російсько-українського кордону [4].

Особливу увагу варто приділяти причинам і умовам, що сприяють незаконній міграції осіб циганської національності, прогнозуванню міграційних процесів, зв'язку незаконної міграції зі злочинними видами бізнесу - торгівлею наркотиками, зброєю, людьми, контрабанді, проституції, крадіжкам і вивезенні автотранспорту

Причини міграції полягають у відмінностях в рівнях заробітної плати між районами/країнами походження і призначення мігрантів. У міру економічного зростання і посилення еміграції в країнах виїзду поступово зменшується розрив у рівнях заробітної плати і скорочуються стимули для міграції. Міграція є результатом географічних відмінностей в співвідношенні попиту та пропозиції робочої сили.

Негативними чинниками, що впливатимуть на ситуацію довкола цього питання, будуть такі:

- тісно інтегрована у структуру російської ФСБ Прикордонна служба РФ всебічно сприятиме переправленню нелегальних мігрантів через російсько-український кордон;

- кожний випадок затримання нелегальних мігрантів на західних кордонах України буде активно тиражуватися російською пропагандистською машиною, у т. ч. через європейські ЗМІ. Роздмухуватимуться випадки затримання національними спецслужбами саме прихильників «ІД». Показовими у цьому плані стали останні «фейки» російських т. зв. «ЗМІ» про «тисячі бойовиків ІД в Одесі» та «вербувальників ІД у Харкові»;

- російські спецслужби отримають додаткові канали інфільтрації своєї агентури на територію України;

- загальне зростання рівня терористичної загрози в Україні через потрапляння на її територію прихильників радикальних ісламістських рухів;

- додаткові ризики щодо перспективи запровадження безвізового режиму для громадян України [4].

Слід відзначити позитивний момент, що 13 лютого 2008 р. Європейська Комісія представила Повідомлення про створення Європейської системи прикордонного спостереження ЕВРОСУР (EUROSUR) [5]. Головна мета системи - запобігання незаконному перетину кордону, скорочення числа нелегальних іммігрантів, що гинуть у морі, зміцнення внутрішньої безпеки ЄС шляхом сприяння запобіганню транскордонній злочинності. ЕВРОСУР є основою обміну інформацією, спрямованого на поліпшення управління зовнішніми кордонами Європи.

Позитивним моментом в Україні є те що, уряд схвалив Стратегію державної міграційної політики України на період до 2025 року. Основними цілями зазначеного документу є: зниження адміністративних бар'єрів для свободи пересування в Україні; створення необхідних умов для повернення та реінтеграції українських мігрантів в українське суспільство; сприяння легальній міграції в Україну, узгодженій із соціальною

політикою та економічним розвитком країни. Крім того, документом передбачено і удосконалення прикордонного контролю осіб, адаптованого до змінних міграційних потоків та можливостей інтегрованого управління кордонами; посилення контролю за дотриманням міграційного законодавства всередині країни. Планується забезпечити шукачам захисту можливість розгляду їх заяв за допомогою ефективної і справедливої процедури, забезпечення належної інфраструктури та умов для їх проживання, а також осіб, яким вже надано статус біженця чи додатковий захист. Прийнятий акт визначить державну міграційну політику на період до 2025 року та напрями і шляхи її реалізації [6].

18 листопада ц. р. [Єврокомісія оприлюднила у Брюсселі переглянуту Європейську політику сусідства](#) (Review of the European Neighbourhood Policy), що встановлює нові рамки відносин ЄС із 16 країнами-сусідами — на сході та півдні Євросоюзу (включаючи Україну). Вперше у такому форматі взаємодії ЄС із своїми сусідами з'явилися безпекові інструменти, серед яких — боротьба з міграцією (як регулярною, так і нерегулярною) та її причинами.

Отже, причиною вчинення конкретного злочину вважають ті негативні явища і процеси, під впливом яких у винної особи виник комплекс сваволі та ілюзій. Умовою - ті явища і процеси, в результаті яких цей комплекс проявився у вигляді злочину [7, с. 236].

Завдання різних держав сучасності — не стільки протидія і контроль міграційних потоків, скільки пристосування до умов всесвітнього міграційного руху. На теперішній час Україна опинилася в надзвичайно вигідних умовах для побудови раціональної міграційної політики. Обсяги міграційних рухів ще не вийшли за межі, які неможливо контролювати, тому політика України щодо міграційних процесів потребує значного удосконалення, яка в подальшому має убезпечити державу від потоків нелегальної міграції, як з третіх країн, так і розвинутих. [8].

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що особливу увагу варто приділяти причинам і умовам, що

сприяють незаконній міграції, прогнозуванню міграційних процесів, зв'язку незаконної міграції зі злочинними видами бізнесу - торгівлею наркотиками, зброєю, людьми, контрабанді, проституції, крадіжкам і вивезенні авто транспорту тощо.

Список використаних джерел:

1. Колос С.М. Фактори впливу на міграційні процеси в Україні / С.М. Колос // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2013. - № 16. - С. 194-203.

2. Зовнішні трудові міграції населення України // Лібанов Е.М., Позняк О.В., - К. РВПС України НАН України. - 2002..

3. Севрук В. Г. Основні заходи протидії нелегальній міграції осіб циганської національності / В. Г. Севрук // Електронне наукове фахове видання. Часопис Академії адвокатури України (№ 18 1 '2013). [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/Chaau/2013- 1/13svgocn.pdf>.

4. Міграційні страхи» Європи: погляд з України <http://bintel.com.ua/uk/article/01 -Migration+fears/>

5. Examining the creation of a European Border Surveillance System (EUROSUR) : Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, COM(2008) 68 final, Brussels, 13.2.2008 [Electronic Resource]. EUR-Lex. - Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0068:FIN:EN:PDF>.

6. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року « № 482-р — редакція від 12.07.2017

<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250149647>.

7. Павленко С.О. Причини та умови службових злочинів у сфері охорони довкілля / С.О. Павленко // Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення [Текст] : тези доп. наук.-практ.конф. (Київ, 26 берез.

2015 року) / [ред. кол. В.В. Чернєй, О.М. Джужа, В.В. Василевич та ін.]. - К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. - с.235-238

8. Севрук В. Г. Особливості протидії нелегальній міграції осіб циганської національності в Україні / В. Г. Севрук //Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка) : тези доп. IV міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 6 груд. 2013 р.) / [ред. кол. : В. В. Коваленко (голова), В. В. Чернєй, С. М. Бодюл та ін.]. - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2013. - С. 119-123.